

La mirra amarga de la por

Xavier Bosch

Carles Riba, un dels nostres grans poetes i líders morals, es va haver d'exiliar a França el 1939. Així ho explicava la seva dona, Clementina Arderiu, en una carta escrita a Montserrat Roig: "Nosaltres no ens en volíem anar. Quan les coses es començaren a posar negres, en Pi i Sunyer va dir a en Carles: «Això s'acaba, quan vulgueu marxar ja ho saps. En Sagarra fa temps que és fora, en Soldevila, també». Però en Carles deia: «No, no puc. Hi ha una pila de gent que depèn de mi». Un diumenge, en Pi i Sunyer va venir: «Allò que els vaig dir, ara és el moment. Aquesta tarda, a les quatre, hi haurà un cotxe>". D'aquesta manera, per a la família de Carles Riba, que aleshores tenia 45 anys, va començar "la mirra amarga" d'un exili que va durar quatre anys. Tot això, i molt més, ho explica amb detalls i documentació Carles-Jordi Guardiola, l'editor que ha dedicat mitja a vida a furgar en la vida, l'obra i les cartes de Carles Riba.

Carles Riba és una figura central de la nostra cultura d'ara fa cent anys

Ara Guardiola ha publicat *Retrat de grup* (Edicions 3 i 4), sobre la relació que va tenir Carles Riba, una figura central de la nostra cultura d'ara fa cent anys, amb altres protagonistes del moment tan diferents com Josep Maria de Sagarra (quina gran història d'amor i odi, fascinació i enveja), Joan Crexells o Francesc Cambó. Llegits tots aquests interessantíssims documents, ens adonem que som on som, també, per ells.

Enlloc no s'hi arriba per generació espontània i el pòsit cultural, tantes vegades menystingut, ha fabricat un canemàs imprescindible del qual som hereus. Molts dels nostres intel·lectuals, els homes de la cultura del segle XX, es van refugiar a l'estranger. Molts a Amèrica. Molts més, encara, a Europa. Aleshores, individualment, els va acollir i els va donar una oportunitat en forma de *bonustrack* vital. Avui, en canvi, constatem la manera com el Vell Continent, impassible, passa col·lectivament de nosaltres.

- ara, 15 de setembre de 2017, p 48